

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-60>

УДК 336.2:343.148

СУДОВО-ЕКОНОМОЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЩОДО ОЦІНКИ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

FORENSIC ECONOMIC EXAMINATION OF FISCAL RISKS OF TAXPAYERS: CURRENT ISSUES

Хомутенко Віра Петрівнакандидат економічних наук, професор, незалежний судовий експерт,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7204-7209>**Луценко Ірина Сергіївна**кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9613-4307>**Khomutenko Vira**

Independent Forensic Expert

Lutsenko Iryna

Odessa National Economic University

Стаття присвячена питанням проведення судово-економічної експертизи з оцінки фіскальних ризиків платника податків і зборів із застосуванням методів комплексного аналізу його платоспроможності у разі виникнення податкових спорів щодо відмови податкового органу у наданні розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу). Дослідження ґрунтується на використанні загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абстрагування, узагальнення, а також економіко-математичних і статистичних методів. За результатами дослідження узагальнено етапи та методичні підходи до проведення судово-економічної експертизи оцінки фіскальних ризиків платника податків і зборів. Запропоновано методику проведення експертного дослідження грошових потоків платника податків і зборів з метою виявлення та оцінки його фіскальних ризиків.

Ключові слова: судова економічна експертиза, платоспроможність платника податків та зборів, податковий борг, розстроченням (відстроченням) грошових зобов'язань (податкового боргу), фіскальні ризики.

In the context of the deterioration of the financial condition of taxpayers, their tax debt is increasing which, in turn, leads to a reduction in tax revenues to the State Budget of Ukraine and an increase in the budget deficit. According to the provisions of tax legislation, taxpayers have the right to defer (installment) their monetary tax liabilities in order to properly fulfill their tax obligations. At the same time, tax authorities refuse to satisfy about 55% of taxpayers' applications, which is caused by inconsistencies between certain regulatory legal acts and the provisions of the Tax Code of Ukraine, as well as by the imperfection of the methodology for assessing taxpayers' financial condition. As a result, taxpayers are forced to challenge the decisions of controlling authorities in court, which actualizes the need to improve methodological approaches to conducting forensic economic examinations of taxpayers' solvency and fiscal risks. The purpose of the article is to highlight problematic issues related to the deferral (installment) of tax debt and to substantiate the methodology for conducting an expert study of taxpayers' cash flows in order to identify and assess fiscal risks. The methodological basis of the study includes general scientific and special methods, in particular methods of theoretical generalization, economic analysis, ratio analysis, cash flow analysis, comparative analysis, and logical generalization. The article analyzes the dynamics of tax debt administration indicators and reveals the limitations of traditional approaches to assessing taxpayers' financial condition. A step-by-step approach to conducting a forensic economic examination of taxpayers' solvency is proposed, which involves a comprehensive cash flow analysis to forecast the risks of accumulation or non-repayment of tax debt. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of using the proposed methodological approach by forensic experts, the State Tax Service authorities, and courts when making substantiated decisions on the deferral (installment) of tax liabilities, which will contribute to improving the efficiency of tax debt administration and reducing the level of tax disputes.

Keywords: forensic economic examination, taxpayer solvency, tax debt, deferral (installment) of monetary obligations (tax debt), fiscal risks.

Постановка проблеми. Платоспроможність платників податків та зборів в умовах воєнного стану безпосередньо пов'язана з економічною безпекою держави. Оскільки погіршення фінансового стану платників податків та зборів зумовлює скорочення податкових надходжень до бюджету, що є однією з причин зростання дефіциту державного бюджету (порівняно з 2021 р. він збільшився у 2025 р. більш ніж у 8 разів і становив 1635,8 млрд. грн) [1; 2]. Водночас на тлі зменшення частки податкових надходжень у доходах державного бюджету з 85,37 % у 2021 р. до 52,57% у 2025 р. [1; 2], спостерігається стрімке зростання податкового боргу платників податків та зборів з 105,7 млрд. грн у 2021 р. до 278,5 млрд. грн у 2025 р., тобто майже у 2,7 рази [3; 4], що свідчить про недостатню результативність чинної системи його адміністрування, а саме неефективного механізму розстрочення (відстрочення) податкового боргу. Так, за даними Рахункової палати України за період 2023-2025 рр. податковими органами відмовлено у задоволенні 55 % заяв платників податків і зборів [5]. Відповідна ситуація значною мірою зумовлена неузгодженістю правочинів законодавства із положеннями Податкового кодексу України та недосконалістю методики оцінювання фінансового стану платників податків. Це підтверджується зростанням податкових спорів, де лише у 2025 р. в судах різних інстанцій перебувало 71,8 тис справ за позовами до ДПС на суму 489,1 млрд грн [6], у межах яких висновки контролюючих органів щодо платоспроможності платників податків нерідко стають предметом судово-економічної експертизи.

Отже, необхідність проведення судово-економічної експертизи з оцінки фіскальних ризиків платника податків і зборів із застосуванням методів комплексного аналізу його платоспроможності у разі виникнення податкових спорів щодо відмови податкового органу у наданні розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) визначає актуальність даного дослідження

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика адміністрування податкового боргу висвітлювалась у наукових працях вітчизняними науковцями В. Іляшенко, О. Ємельянова, О. Десятнюк, Т. Маршалок, В. Руденко, В. Круглякової, М. Пилат, О. Сударенко, П. Проноза та ін. Так, В. Іляшенко [7] досліджує податковий борг як ключовий елемент податкових втрат бюджету та

його вплив на розвиток національної економіки. О. Ємельянова [8] у своїй дослідженні визначає зміст й структуру податкового боргу, встановлює причин його виникнення, а також надає пропозиції щодо вдосконалення засобів мінімізації податкового боргу, підвищення ефективності процедур його погашення та спрощення реалізації процедур стягнення податкового боргу. О. Десятнюк та Т. Маршалок [9] висвітлюють теоретичні та практичні засади управління податковим боргом в Україні, методику застосування організаційно-тактичних заходів його погашення, механізми розстрочення, відстрочення та списання податкової заборгованості, а також зарубіжний досвід використання методів примусового стягнення податків і зборів. В. Руденко [10] аналізує сутність податкового боргу як ключову проблему фінансової безпеки держави. У дослідженні В. Круглякова, М. Пилат [11] розкривається сутність податкового боргу, визначаються причини його виникнення та ключові особливості управління ним у кризових умовах, а також надаються конкретні заходи для покращення адміністрування податків та підвищення ефективності взаємодії податкових органів із боржниками. О. Сударенко [12] аналізує процедури самостійного визначення зобов'язань платником податків та адміністративного (судового) оскарження рішень контролюючих органів. П. Проноза [13] досліджує причини низької ефективності стягнення податкової заборгованості та обґрунтовує пріоритетні напрямки реформування податкового адміністрування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом з тим, в зазначених працях поза увагою, залишились питання причин відмови контролюючого органу в наданні розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу), із-за наявності фіскальних ризиків та можливості розгляді податкових спорів у суді при залученні судових експертів економістів для проведення дослідження з метою підтвердження чи не підтвердження платоспроможності платника для виконання ним графіка погашення податкового боргу.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є висвітлення проблемних аспектів розстрочення (відстрочення) податкового боргу контролюючими органами та обґрунтування методичних підходів до проведення експертного дослідження грошових потоків платника податків і зборів з метою виявлення та оцінки його фіскальних ризиків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Податковий борг – це сума узгодженого грошового зобов'язання з податків та зборів, яке платник не сплатив у визначений податковим законодавством строк та сума непогашеної пені (пп. 14.1.175 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України – ПКУ) [14].

Податковий борг для будь-якої країни є соціально-економічною проблемою та передбачено необхідність здійснення низки заходів, спрямованих на покращення його адміністрування [15].

Адміністрування податкового боргу – це управлінська діяльність контролюючих органів, що здійснюється в межах їх компетенції та суб'єктів господарювання, щодо погашення податкового боргу такого суб'єкта господарювання із застосуванням різних заходів, а саме: шляхом стягнення коштів, які перебувають у його власності, а в разі їх недостатності – шляхом продажу майна такого платника податків, яке перебуває у податковій заставі; списання безнадійної заборгованості або надання відстрочення, розстрочення сплати податків або податковий кредит в порядку і на умовах, встановлених главою 9 ПКУ [14].

Як свідчить аналіз показників адміністрування податкового боргу за період з 2021 по 2025 рр. діюча система має не значний вплив на темпи зростання податкового боргу. Найменшу питому вагу займають обсяги розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань

(податкового боргу) платників податків до загальних обсягів наявного податкового боргу.

Доцільно зауважити, що відповідно до вимог п. 100.2 ст. 100 Податкового кодексу України, платник податків має право звернутися до контролюючого органу із заявою про розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) [14].

Розстроченням (відстроченням) грошових зобов'язань (податкового боргу) є перенесення строків сплати платником податків його грошових зобов'язань (податкового боргу) під проценти, розмір яких дорівнює розміру 120% річних облікової ставки НБУ, діючої на день прийняття контролюючим органом рішення про розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань або податкового боргу (п. 100.1 ПКУ) [14].

Разом з тим, згідно даних Звіту Рахункової палати від 09.12.2025 № 30-2 про результати аудиту адміністрування податкового боргу, «податковими органами за результатами розгляду заяв платників податків про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу у майже половині випадків відмовлено. Так, за період 2023 – I півріччя 2025 року ДПС розглянуто усього 458 заяв платників податків, з яких не задоволено 55 %» [5].

Причинами цього є неузгодженість діючого Порядку розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків [16] та Методичних рекомендації

Таблиця 1

Динаміка показників адміністрування податкового боргу за період 2021 по 2025 рр.

Рік	Сума податкового боргу (млрд. грн)	Показники адміністрування податкового боргу, в т.ч.							
		обсяг погашення податкового боргу		обсяг списання безнадійної заборгованості		обсяг розстрочення (відстрочення) податкового боргу		усього	
		млрд. грн	питома вага в %	млрд. грн	питома вага в %	млрд. грн	питома вага в %	млрд. грн	питома вага в %
2021	105,7	...	...	7,6	7,2%	0,004	0,0%	7,6	7,2%
2022	145,0	5,6	3,9%	1,6	1,1%	5,6	3,9%	12,9	8,8%
2023	139,0	10,0	7,2%	11,4	8,2%	0,1	0,1%	21,6	15,5%
2024	175,7	9,7	5,5%	8,8	4,5%	0,41	5,0%	18,9	10,7%
2025	278,5	4,1 ¹	...	5,6	2,0%	1,2 ²	...	16,1 ³	5,8%

Джерело: сформовано авторами на основі [3; 4; 5]

¹ наведено дані лише за 1 півріччя 2025 р. [5]

² наведено дані лише за 1 півріччя 2025 р. [5]

³ розрахунковий показник, з урахуванням даних за 1 півріччя 2025 р.

щодо проведення аналізу фінансового стану підприємства-боржника при отриманні відстрочок (розстрочок) [17] з окремими нормами статті 100 ПКУ [14], що породжує ризик неоднозначного трактування положень цих нормативно-правових актів та виникнення податкових спорів, пов'язаних з відмовою Державної податкової служби України (далі – ДПС) в наданні розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платнику податків та із виконання податкової вимоги, щодо погашення податкового боргу.

Доцільно зазначити, що одним із факторів впливу на прийняття контролюючим органом рішення щодо розстрочення (відстрочення) податкового боргу, а також про перенесення строків сплати розстрочених, відстрочених сум або їх частки є результати аналізу фінансового стану платника податку, проведеного органами ДПС, на підставі наданої платником податків фінансової звітності та розрахунок прогнозних доходів платника, що гарантують виконання графіка погашення. Однак, «недосконале правове регулювання механізму надання розстрочення й відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу, а також недосконала методологія аналізу фінансового стану платників податків, недовірливий внутрішній контроль негативно впливали на прозорість і своєчасність ухвалення відповідних управлінських рішень» [5]. Одним із наслідком такого стану є відмова органами ДПС, в наданні платнику податків розстрочення (відстрочення) податкового боргу.

У Звіті Рахункової палати від 09.12.2025 № 30-2 про результати аудиту адміністрування податкового боргу наведені дані щодо відмов контролюючого органу в наданні розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платникам податків, які становили у 2022 68,3% від усіх поданих заяв, у 2023 – 55,1%, у 2024 р. – 54,5% та за 1 півріччя 2025 р. – 53,7% [5]. Наслідками таких відмов, є звернення платників податків до суду і тоді висновки контролюючого органу щодо фінансового стану платника податку та його платоспроможності, на підставі якій була сформована відмова органами ДПС, в наданні платнику податків розстрочення (відстрочення) податкового боргу стають потім предметом судово-економічної експертизи, на підставі ухвали суду про її призначення.

У разі призначення судової експертизи на підставі ухвали суду, з метою оцінки платоспроможності платника податку, що гарантує

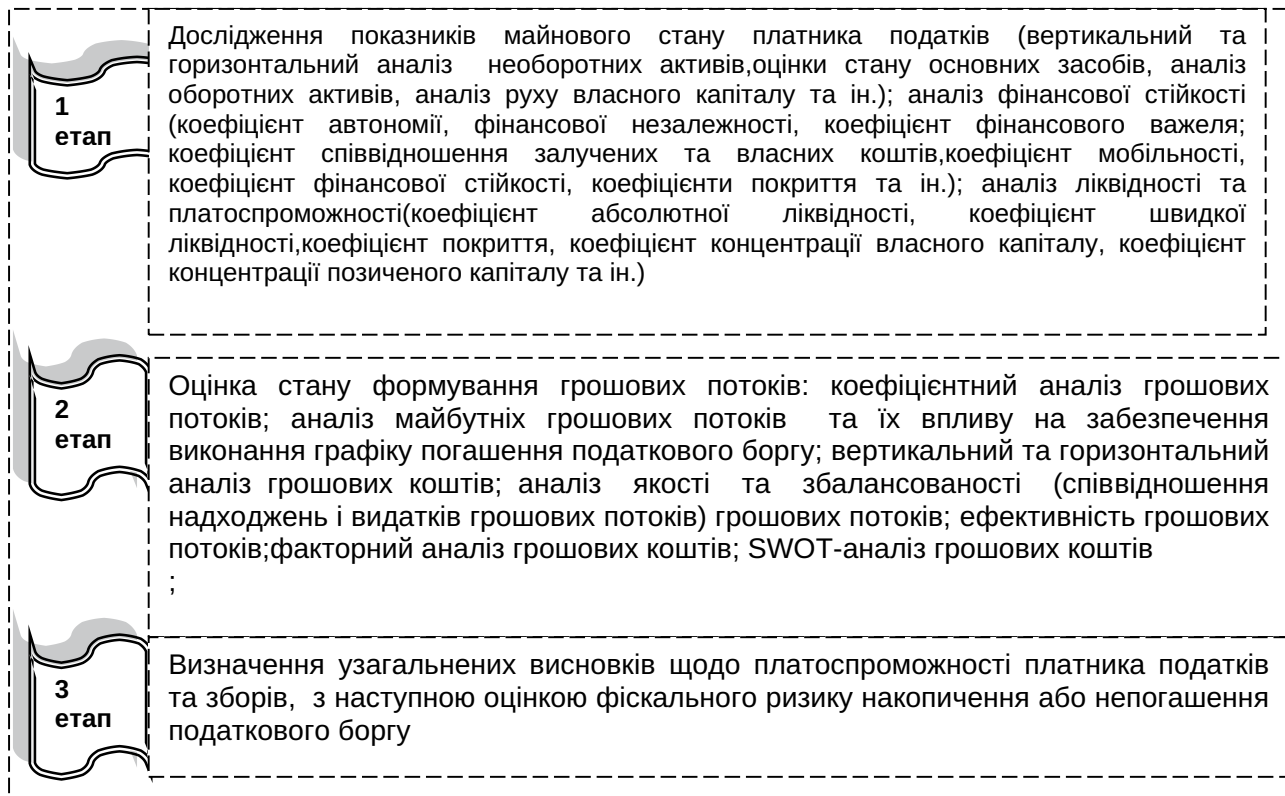
виконання ним графіка погашення грошових зобов'язань (податкового боргу), судові експерти-економісти застосовують методи, які передбачені методикою «Методи, способи та прийоми, які використовуються при проведенні судово-економічних експертиз» за реєстраційним кодом 11.0.08 [18]. В числі рекомендованих методикою до застосування методів експертного дослідження, є традиційні: із застосуванням стандартних аналітичних прийомів: горизонтальний та вертикальний аналіз; трендовий аналіз, розрахунок певної кількості відносних показників, порівняльний аналіз.

Традиційний підхід закладено у чинних Методичних рекомендаціях щодо проведення аналізу фінансового стану підприємства-боржника при отриманні відстрочок (розстрочок) [17]. Цією методикою передбачається вивчення простих математичних зв'язків між окремими позиціями фінансової звітності на основі обчислення певної вибірки показників (коефіцієнтів) та порівняння їх значень з нормативними, середньогалузевими та в динаміці.

З урахуванням діючих методик, нами пропонується проведення судово-економічної експертизи платоспроможності платника податків та зборів з метою прогнозування податкових ризиків накопичення або непогашення податкового боргу платника податків, що здійснюється у декілька етапів (рис. 1).

На першому етапі досліджуються основні показники, які характеризують фінансово-господарський стан платника податків за попередні три роки та проводиться аналіз наявності або відсутності ознак неплатоспроможності для формування загального уявлення про фінансовий стан підприємства, здійснюється аналіз факторів, які призвели до неплатоспроможності платника податків.

Інформаційними джерелами для експертного дослідження платоспроможності платника податків є: дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності платника податку з примітками до звітності (ф. № 1, ф. № 2, ф. № 3, ф. № 4, ф. № 5); податкові декларації (розрахунки) платежів до бюджету; звіт про наявність та рух основних фондів, амортизацію (знос) (ф. № 11-ОЗ); звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість (ф. № 1-Б); звіт з праці (ф. № 1-ПВ); акти перевірок контролюючих органів, які стали підставами для донараху-

Рис. 1. Етапи проведення судово-економічної експертизи щодо платоспроможності платника податків та зборів щодо погашення ним податкового боргу шляхом розстрочення та відстрочення податкового боргу, грошових зобов'язань

Джерело: сформовано автором

вання податкових зобов'язань; розрахунок прогнозних доходів платника на термін дії розстрочення (відстрочення), що гарантують виконання графіка погашення.

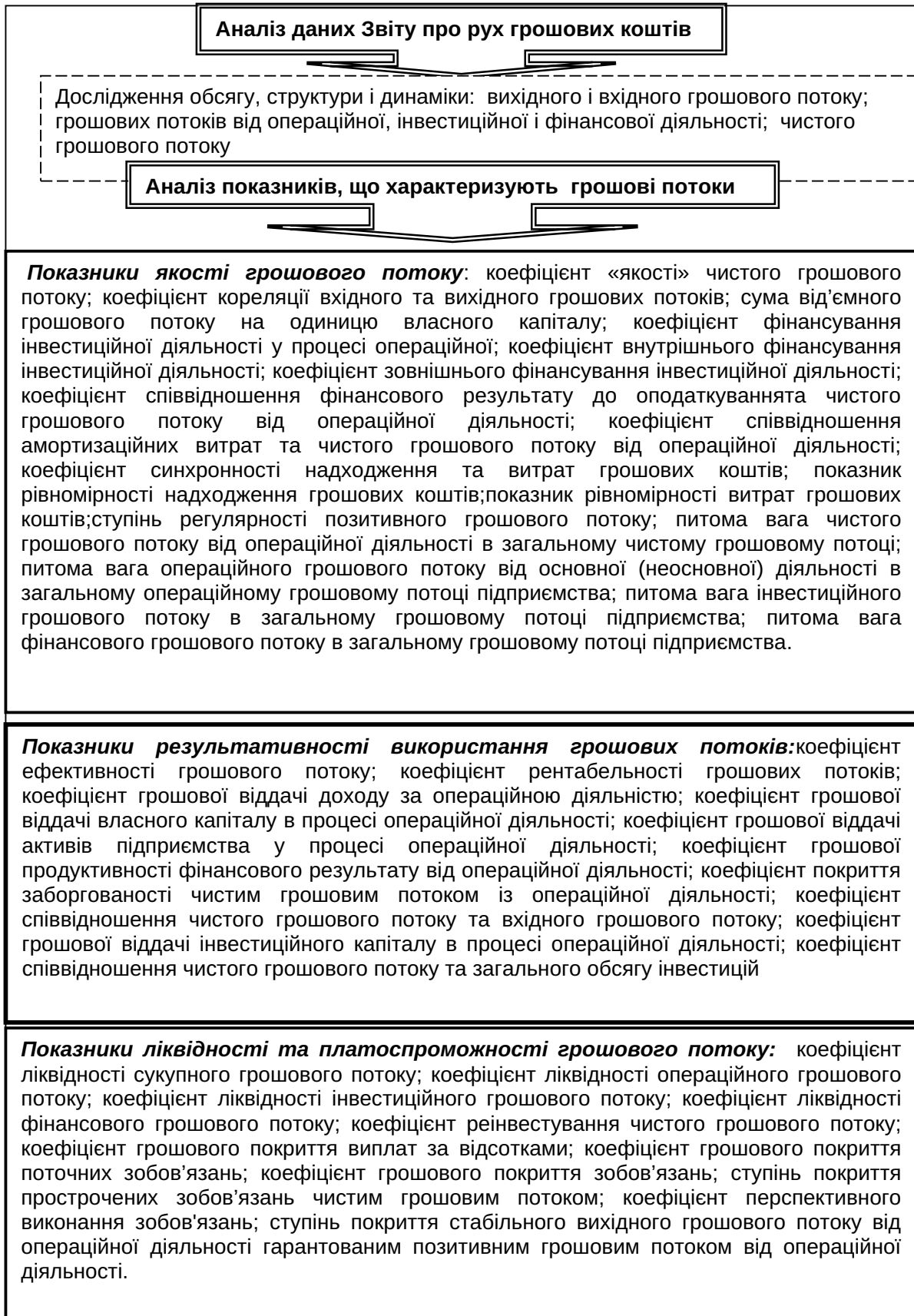
Слід зазначити, що однією з головних умов своєчасного виконання графіка погашення податкового боргу платника є його забезпеченість коштами, оцінити яку дає змогу проведення судовим експертом аналізу грошових потоків. На другому етапі проведення судово-економічної експертизи оцінки фіскальних ризиків платника податків та зборів доцільно провести аналіз потоків грошових коштів на основі звітних, так і прогнозованих показників з урахуванням даних графіка погашення податкового боргу.

Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства викладені в дослідженнях багатьох науковців: Н. Бондаренко [19], Т. Мулик [20], І. Піскульвої [21] та інших.

На рис. 2 наведено алгоритм проведення судовим експертом аналізу потоків грошових коштів платника податків та зборів з застосуванням запропонованих вищезазначеними науковцями методичних підходів.

По результатам оцінки щодо платоспроможності платника податків та зборів на третьому етапі судовим експертом формується узагальнений висновок, щодо наявності чи відсутності фіскальних ризиків з накопичення або непогашення податкового боргу.

Висновки. Запропоновані етапи та алгоритм експертного дослідження грошових потоків платника податків та зборів включає оцінку фінансової звітності, аналіз надходжень та витрат за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю, оцінку ліквідності балансу та синхронності грошових потоків, і завершується висновком щодо наявності чи відсутності фіскальних ризиків у підприємства, щодо погашення грошових зобов'язань (податкового боргу) з урахуванням даних графіка погашення податкового боргу у наступних періодах. Практична реалізація запропонованих положень сприятиме підвищенню обґрунтованості експертних висновків, удосконаленню процедур адміністрування податкового боргу та зниженню рівня податкових спорів між платниками податків і контролюючими органами.

Рис. 2. алгоритм проведення судовим експертом аналізу потоків грошових коштів платника податків та зборів з застосуванням запропонованих вищезазначеними науковцями методичних підходів

Джерело: сформовано автором на основі дослідження наукових праць [19; 20; 21]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Виконання державного бюджету України у 2025 р. / Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/2025/> (дата звернення: 05.02.2026)
2. Виконання державного бюджету України у 2021 р. / Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/2021/> (дата звернення: 05.02.2026)
3. Інформація про податковий борг за 2025 рік / Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borgu/976740.html> (дата звернення: 05.02.2026)
4. Інформація про податковий борг за 2021 рік / Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borgu/dinamika-podatkovogo-borg-2014-2022> (дата звернення: 05.02.2026)
5. Звіт про результати аудиту відповідності на тему «Податковий борг: удосконалення адміністрування»: рішення Рахункової палати від 09.12.2025 № 30-2. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2025/30-2_2025/Zvit_30-2_2025.pdf (дата звернення: 07.02.2026)
6. Стан розгляду судових справ (станом на 01.01.2026) / Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/rezalt/969716.html> (дата звернення: 12.02.2026)
7. Іляшенко В. В. Податкові втрати бюджету та їх вплив на розвиток національної економіки. *Держава і регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2023. № 4 (130). С. 101–104. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2023/4_2023/17.pdf (дата звернення: 12.02.2026)
8. Ємельянова О. О. Процедура погашення податкового боргу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.17. Запоріжжя, 2017, 18 с.
9. Десятнюк О. М., Маршалок Т. Я. Управління податковим боргом: навч. посіб. Тернопіль: Вектор, 2013. 340 с.
10. Руденко В. Сутнісно-аналітична характеристика податкового боргу в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. № 1. С. 156–165.
11. Круглякова В. В., Пилат М. В. Ефективне управління податковим боргом: сучасний стан та виклики в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-116> (дата звернення: 15.02.2026)
12. Сударенко О. В. Правове регулювання узгодженого грошового зобов'язання та податкового боргу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 275–279.
13. Проноза П. В. Динаміка податкового боргу і напрямки вдосконалення податкового адміністрування в Україні. *Економіка та держава*. 2018. № 5. С. 4–9. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2018/3.pdf (дата звернення: 15.02.2026)
14. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 07.02.2026)
15. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 07.02.2026)
16. Порядок розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків: наказ Міністерства доходів і зборів від 10.10.2013 № 574. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1853-13#Text> (дата звернення: 07.02.2026)
17. Про Методичні рекомендації щодо проведення аналізу фінансового стану підприємства-боржника при отриманні відстрочок (розстрочок): лист Державної податкової адміністрації України від 15.06.1998 № 7141/10/20-0017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7141225-98> (дата звернення: 12.02.2026)
18. Методи, способи та прийоми, які використовуються при проведенні судово-економічних експертиз / Дніпропетровський НДІСЄ Міністерства юстиції України. 2003. URL: <http://rmpse.minjust.gov.ua/> (дата звернення: 12.02.2026)
19. Бондаренко Н. М., Бобирь О. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 3 (88). С. 58–69. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46247/2/GEJ_2024v88n3_Bondarenko_N-Methodological_approaches_58-69.pdf (дата звернення: 15.02.2026)
20. Мулик Т. О. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1379> (дата звернення: 15.02.2026)
21. Піскульова І. В., Мавріна М. І. Методичні підходи до управління грошовими коштами підприємств: сучасний аспект. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/90.pdf (дата звернення: 15.02.2026)

REFERENCES:

1. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2025) Vykonannya derzhavnogo biudzhetu Ukrainy u 2025 r. [Execution of the state budget of Ukraine in 2025]. <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/2025/>. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/2025/> (Accessed 05 February 2026)
2. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2021) Vykonannya derzhavnogo biudzhetu Ukrainy u 2021 r. [Execution of the state budget of Ukraine in 2021]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2021> (Accessed 05 February 2026)
3. Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy (2025) Informatsiia pro podatkovyi borh za 2025 rik [Information on tax debt for 2025]. Available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borgu/976740.html> (Accessed 05 February 2026)
4. Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy (2021) Informatsiia pro podatkovyi borh za 2021 rik [Information on tax debt for 2021]. Available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borgu/dinamika-podatkovogo-borg-2014-2022> (Accessed 05 February 2026)
5. Rakhunkova palata (2025) Zvit pro rezultaty audytu vidpovidnosti na temu «Podatkovyi borh: udoskonalennia administruvannia»: rishennia Rakhunkovoi palaty vid 09.12.2025 № 30-2 [Report on the results of the compliance audit on the topic "Tax debt: improving administration": decision of the Accounting Chamber dated December 9, 2025 No. 30-2]. Available at: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2025/30-2_2025/Zvit_30-2_2025.pdf (Accessed 07 February 2026)
6. Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy (2026) Stan rozghliadu sudovykh sprav (stanom na 01.01.2026) [Status of consideration of court cases (as of January 1, 2026)]. Available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/rezalt/969716.html> (Accessed 12 February 2026)
7. Iliashenko V.V. (2023) Podatkovi vtraty biudzhetu ta yikh vplyv na rozvytok natsionalnoi ekonomiky [Tax losses of the budget and their impact on national economy development]. *Derzhava i rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo - State and Regions. Series: Economics and Entrepreneurship*, no. 4(130), pp. 101–104. Available at: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2023/4_2023/17.pdf (Accessed 12 February 2026)
8. Yemelianova O.O. (2017) Protsedura pohashennia podatkovoho borhu [Procedure for repayment of tax debt]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.17. Zaporizhzhia, 18 p. (in Ukrainian)
9. Desiatniuk O.M., Marshalok T.Ya. (2013) Upravlinnia podatkovym borhom [Management of tax debt]. *Ternopil: Vektor*, 340 p. (in Ukrainian)
10. Rudenko V. (2024) Sutnisno-analitychna kharakterystyka podatkovoho borhu v Ukraini [Essential and analytical characteristics of tax debt in Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu – Bulletin of Khmelnytskyi National University*, no.1, pp.156–165.
11. Kruhliakova V.V., Pylat M.V. (2023) Efektyvne upravlinnia podatkovym borhom: suchasnyi stan ta vykyky v umovakh sohodennia [Effective tax debt management: current state and challenges]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 63. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-116> (Accessed 15 February 2026)
12. Sudarenko O.V. (2023) Pravove rehuliuвання uzgodzhenoho hroshovoho zoboviazannia ta podatkovoho borhu [Legal regulation of agreed monetary obligation and tax debt]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Juridical Scientific Electronic Journal*, no.9, pp. 275–279.
13. Pronoza P. V. (2018) Dynamika podatkovoho borhu i napriamky vdoskonalennia podatkovoho administruvannia v Ukraini [Dynamics of tax debt and directions for improving tax administration in Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and State*, no. 5, pp. 4–9. Available at: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2018/3.pdf (Accessed 15 February 2026)
14. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI [Tax Code of Ukraine of 02.12.2010 № 2755-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 07 February 2026)
15. Cabinet Ministriv Ukrainy (2023) Pro skhvalennia Natsionalnoi stratehii dokhodiv do 2030 roku: rozporiadzhennia vid 27.12.2023 № 1218-p [On approval of the National Revenue Strategy until 2030: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 27, 2023 No. 1218-r]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text> (Accessed 07 February 2026)
16. Ministerstvo dokhodiv i zboriv Ukrainy (2013) Poriadok rozstrochennia (vidstrochennia) hroshovykh zoboviazan (podatkovoho borhu) platnykiv podatkov: nakaz vid 10.10.2013 № 574 [Procedure for installment (deferral) of monetary obligations (tax debt) of taxpayers: order of the Ministry of Revenues and Duties dated October 10, 2013 No. 574]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1853-13#Text> (Accessed 07 February 2026)
17. Derzhavna podatкова administratsiia Ukrainy (1998) Pro Metodychni rekomendatsii shchodo provedennia analizu finansovoho stanu pidpriemstva-borzhnyka pry otrymanni vidstrochok (rozstrochok): lyst vid 15.06.1998

№ 7141/10/20-0017 [On Methodological recommendations for analyzing the financial condition of a debtor enterprise when receiving deferrals (installments): letter of the State Tax Administration of Ukraine dated June 15, 1998 No. 7141/10/20-0017]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7141225-98> (Accessed 12 February 2026)

18. Dnipropetrovskiy NDISE Ministerstva yustytsii Ukrainy (2003) *Metody, sposoby ta pryomy, yaki vykorystovuiutsia pry provedenni sudovo-ekonomichnykh ekspertyz* [Methods, ways and techniques used in conducting forensic economic examinations]. Available at: <https://rmpse.minjust.gov.ua/> (Accessed 12 February 2026)

19. Bondarenko N.M., Bobyr O. (2024) *Metodychni pidkhody do analizu hroshovykh potokiv pidpryemstva* [Methodological approaches to enterprise cash flow analysis]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, no. 3(88), pp. 58–69. Available at: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46247/2/GEJ_2024v88n3_Bondarenko_N-Methodological_approaches_58-69.pdf (Accessed 15 February 2026)

20. Mulyk, T.O. (2022) *Metodychni pidkhody do analizu hroshovykh potokiv pidpryemstva* [Methodological approaches to enterprise cash flow analysis]. *Ekonomika ta suspilstvo - Economy and Society*, vol. 39. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1379> (Accessed 15 February 2026)

21. Piskulova I.V., Mavrina M.I. (2022) *Metodychni pidkhody do upravlinnia hroshovymy koshtamy pidpryemstv: suchasnyi aspekt* [Methodological approaches to enterprise cash management: modern aspect]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, no. 1. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/90.pdf (Accessed 15 February 2026)

Дата надходження статті: 09.03.2026

Дата прийняття статті: 26.03.2026

Дата публікації статті: 03.04.2026